

Värvikas paradiisilinnulill

Eksootilise välimusega kuningliku strelitsia saab ka ise seemnest üles kasvada. Esimesi õisi näete umbes viie aasta pärast.

Kuninglik strelitsia (*Strelitzia reginae*) on rahva seas tuntud paradiisilinnulille nime all. Nimi ei ole taimele pandud asjata, sest ta uhked siniste ja oranžide õiekattelehtedega õisikud meenutavad vägagi värvikat nektaritoidulist linnukest, kes õielt õiele askeldades ka taime ära tolmeldab.

Strelitsiate kodumaa on Lõuna-Aafrika, kus nad kasvavad puhmikutena jõekallas- tel ja rannikuäärsetes pöösas- tikes. Nagu banaani- sugu- konna esindajale kohane, on nende lehed banaani- lehtede sarnased, kuid lühemad (kuni 2 m) ning tugevamad.

Kogu maailmas on strelitsia äärmiselt hinnatud nii lõike-, aia- kui potilillena. Taim kodu- kasvatades arvestage aga sellega, et ta tahab talvel suhteliselt jahedat (10–14°) ja valget kasvukohta, muidu venivad õisiku- ja lehevarred pikaks ning jäävad nõrgaks. Meie pikal ja pimedal talveajal kasutage taime- lampe. Ideaalselt sobib strelitsiale talveaed, kus valgust on rohkem ning soojakraade vähem kui toas. Novembri- st veebruarini hoidke muld kuivemana.

Suvel võib potis kasvava strelitsia õue viia. Algul ase- tage ta varjulisesse koh- ta, et vältida päikesepõle- tust. Kastke taime rikkali- kult ning väetage paari nä- dala tagant.

Strelitsiat saab paljunda- da jagamise teel ja seemne- tega. Jagamine on omaet- raske protseduur, sest li- hakad juured kipuvad pal- ju viga saama ning lill jääb mõneks ajaks põdema. Vahe- tult pärast jagamist jälgige, et muld ei oleks liiga märg, muidu mädaneb taim lihtsalt ära. Jagatud taimed taastu- vad paari aastaga ning siis il- muvad ka õied.

Strelitsia seemneid võib lei- da meiegi aiaäridest, oma ilu ja värvi poolest ei jää need õi- tele sugugi alla. Sobiv külv- sügavus on 1,5-kordne seem- ne suurus, ideaalne idanemis- temperatuur 25°, idanemis- aeg 4–8 nädalat. Külv hoidke ühtlaselt parasniiske. Kui on

arenenud kaks-kolm lehte, pikeerige taimed eraldi.

Regulaarne ümberistutami- ne võimaldab noorel taimel kiiresti areneda. Strelitsia ta- hab toitainerikast ning pi- sut savikat mulda. Kindlasti segage sellesse jämedat lii- va või kruusa, sest kastmis- vesi peab kindlasti mullapal- list vabalt läbi käima. Istutus- nõu põhja tehke potikildu- dest korralik dreanaž.

Seemnest külvatud taim võib ideaalsetes tingimus- tes õitseda juba kolme aas- ta pärast, harilikult kulub selleks siiski viis ja rohkem aastat. Õieilu võib strelitsia meile pakkuda hilissügisest kevadeni. Üldiselt õitseb lill paremini, kui juured on vä-

heke pitsitatud, sellepärast eelistatakse teda kasvatada potis, mitte peenas.

Aastate jooksul on üle maa- ilma siin-seal ette tulnud ku- ningliku strelitsia kollaseõie- list vormi, 1970. a oli Kirs- tenboschi botaanikaaias Kap- linnas korraga koguni 7 sel- list taimet. Sealt sai alguse üle paarikümne aasta kestev programm, kus üritati käsit- si tolmeldamise ja selektsioo- ni abil seda erilist vormi pal- jundada. Algselt pandi sellele nimeks 'Kirstenbosch Gold', 1996. aastal aga ristiti Nel- son Mandela auks ümber ni- mega 'Mandela's Gold'.

ANNE JAAKSON

TARGU TALITA

ilmub koos Maalehega.

Lehekülgede numeratsioon algab 4. jaanuarist 2008

Toompuiestee 16, 10137 Tallinn

targutalita@maaleht.ee

reklamaam 661 3333, 661 3334
faks 661 3343

Toimetus

Kadrin Linna 661 3376

Vivika Veski 661 3375

Kaja Kurg

Kujundus Heiki Maiberg

Väljaandja

AS Maaleht

Trükk

AS Kroonpress

Esikaane foto

Arvi Kriis